

22 Ιανουαρίου, 1996

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

PHILIPPA ESTATES LTD ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ - ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υποθέσεις Αρ. 85/93-131/93, 136/93-142/93 & 157/94)

---

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Αντικείμενο —  
Δεν μπορεί να περιλάβει τις κανονιστικές πράξεις ως απευθείας προ-  
σβαλλόμενες — Αυτές ελέγχονται μόνο παρεμπιπτόντως κατά την  
εξέταση προσφυγής εναντίον πράξης εκτελεστής.

5

Ερμηνεία — Άρθρο 30(1) του περί Αποχετευτικών Συστημάτων Νόμου  
του 1971 (Ν. 1/71) — Η έννοια της λέξης “εκάστοτε”.

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 28 1.2 — Αρχή της ισότη-  
τας — Δεν παραβιάζεται από το Άρθρο 30(1)B του περί Αποχετευτι-  
κών Συστημάτων Νόμου Ν. 1/71 ούτε από τον Καν. 32 των περί Απο-  
χετεύσεων Λεμεσού — Αμαθούντος Κανονισμών 99/91 — Ανάλυση  
και συνέπειες.

10

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον  
— Τέλη αποχετεύσεως — Δε νομιμοποιούνται να προσφύγουν κατά  
τελών εκείνοι επί των οποίων δεν επιβλήθηκαν ακόμη τέλη.

15

Οι αιτητές, ιδιοκτήτες ξενοδοχείων στη Λεμεσό ως επί το πλεί-  
στον, προσέφυγαν κατά των ειδοποιήσεων καταβολής τελών αποχε-  
τεύσεως που τους εστάλησαν από τους καθ' ων η αίτηση.

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας τις προσφυγές, αποφά-  
σισε ότι:

- 5 1. Οι Κανονισμοί, ως νομοθεσία, δεν μπορεί να προσβληθούν ως αντισυνταγματικοί δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Οι κανονιστικές πράξεις υπόκεινται στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και μπορούν να ελεγχθούν παρεμπιπτόντως, π.χ. όταν διοικητική απόφαση που εκδίδεται βάσει τούτων προσβάλλεται με προσφυγή.
- 10 2. Η λέξη “εκάστοτε” στο Άρθρο 30(1) του Ν. 1/71 σημαίνει κατά καιρούς, όπως δηλαδή το ΣΑΛΑ ήθελε αποφασίσει. Έτσι, μπορεί να ισχύουν τα καθορισθέντα τέλη για ορισμένα έτη, όταν δε το ΣΑΛΑ κρίνει πως πρέπει να αλλοιωθούν τότε προβαίνει σε σχετική τροποποίηση των Κανονισμών. Τα τέλη καθορίζονται στο παράρτημα 1 των Κανονισμών, το δε ύψος και τρόπος πληρωμής τους γίνεται σύμφωνα με τον εξουσιοδοτούντα Νόμο, 1/71.
- 15 3. Η εισήγηση του δικηγόρου των αιτητών πως τα επίδικα άρθρα του Νόμου και των Κανονισμών, παραβιάζουν την αρχή της ισότητας, όπως αυτή διασφαλίζεται στο Άρθρο 28 1.2 του Συντάγματος είναι αβάσιμη. Γίνεται εκτεταμένη αναφορά στη γραπτή αγωγή των δικηγόρων των αιτητών και του ΣΑΛΑ στην Κυπριακή νομολογία, της Ελλάδας και των Η.Π.Α. που αφορά στο ζήτημα αυτό. Είναι γνωστή η αρχή, την οποία παραθέτει και ο ίδιος ο δικηγόρος των αιτητών, πως ο νομοθέτης μπορεί να προβλέψει στο νόμο διαφοροποιήσεις και να κάνει ταξινομήσεις έτσι που να επιτυγχάνεται μια λογική και δίκαιη ισορροπία στην εφαρμογή του. Δεν επιτρέπεται, ασφαλώς, τέτοιες διαφοροποιήσεις ή ταξινομήσεις να είναι αυθαίρετες. Ο Κανονισμός προβλέπει αυξημένα τέλη για τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα οργανωμένα τουριστικά διαμερίσματα έναντι της συνήθους ακίνητης ιδιοκτησίας π.χ. κατοικίας.
- 20 Η διαφοροποίηση αυτή δεν είναι μόνο δικαιολογημένη και λογική αλλά και ορθή, κατευθυνόμενη μάλιστα στην ισότιμη εφαρμογή του Νόμου. Η χρήση από τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα τουριστικά διαμερίσματα των υπηρεσιών του αποχετευτικού συστήματος είναι ασφαλώς πολύ μεγαλύτερη σε σύγκριση με άλλα είδη ακίνητης ιδιοκτησίας και επιχειρήσεις. Στα ξενοδοχεία και διαμερίσματα μένει πολύ μεγαλύτερος αριθμός ατόμων, σε σχέση με την έκταση που καταλαμβάνουν οι μονάδες. Η χρήση του νερού από τους ενοίκους, που είναι συνήθως επισκέπτες, γίνεται αφειδώλευτα και επομένως η εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών ή κατόχων από το σύστημα αποχετεύσεως είναι πολύ μεγαλύτερη. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί πως ο νομοθέτης, με ειδική πρόνοια στο Νόμο (Άρθρο 30.2), βεβαιώνει πως τα έσοδα από τα τέλη θα είναι μόνο τόσα ώστε να πληρώνονται όλες οι δαπάνες για την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων του ΣΑΛΑ από έτους εις έτος. Και αυτό βέβαια
- 25  
30  
35  
40

για να διασφαλιστεί η ιδιότητα του τέλους, που είναι η χρηματική ανταπόδοση από τον πολίτη του πραγματικού κόστους των υπηρεσιών που του προσφέρονται από τη διοίκηση.

4. Οι προσφυγές 86/93, 104/93 και 142/93 καταχωρίστηκαν από πρόσωπα στα οποία δεν στάληκαν ειδοποιήσεις πληρωμής τέλους. Το ΣΑΛΑ δηλώνει πως δεν αξιώνει από αυτούς τέλη. Ο δικηγόρος των αιτητών εισηγείται πως, εφόσον τα τέλη μπορεί να επιβληθούν στους ιδιοκτήτες ή κατόχους των ακινήτων, οι ίδιοι, που είναι κάτοχοι, δυνατό να κληθούν να καταβάλουν τέλη. Οι αιτητές στις 3 αυτές προσφυγές στερούνται εννόμου συμφέροντος. Εφόσον το ΣΑΛΑ δεν απέστειλε σε αυτούς ειδοποιήσεις για την πληρωμή τελών, και δεν ζητά από αυτούς τέλη, δεν έχουν έννομο συμφέρο στην καταχώριση της προσφυγής τους. Αν βεβαίως μελλοντικά, και για οποιοδήποτε λόγο, το ΣΑΛΑ αξιώσει από τους ίδιους τέλη τότε ασφαλώς δικαιούνται να λάβουν οποιοδήποτε νομικό μέτρο οι ίδιοι θεωρήσουν πρόσφορο.

*Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.*

### **Προσφυγές.**

Προσφυγές με τις οποίες οι αιτητές προσβάλλουν την απόφαση του καθ' ου η αίτηση Συμβουλίου να τους επιβάλει ετήσιο τέλος για το 1992.

*Π. Παύλου, για τους Αιτητές.*

*Ν. Ιωάννου με Κρ. Γεωργιάδη, για το Καθ' ου η αίτηση Συμβουλίου.*

*Cur. adv. vult.*

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Οι προσφυγές συνεκδικάστηκαν γιατί σε αυτές εγείρονται τα ίδια νομικά ζητήματα ενώ στηρίζονται και σε κοινά γεγονότα. Οι πλείστοι αιτητές είναι ιδιοκτήτες, μερικοί ενοικιαστές, ξενοδοχείων ή αδειούχων οργανωμένων διαμερισμάτων που ευρίσκονται εντός της περιοχής που θα εξυπηρετηθεί από την πρώτη φάση αποχετεύσεως λυμάτων και ομβρίων υδάτων, που κατασκευάζει το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού Αμαθούντος, γνωστού σε συντομογραφία ως ΣΑΛΑ. Οι αιτητές προσβάλλουν με τις προσφυγές τους την απόφαση του ΣΑΛΑ να τους επιβάλει ετήσιο τέλος για το 1992. Στην προσφυγή 157/94 το τέλος αφορά

το 1993.

5 Μετά από προσεκτική μελέτη των γραπτών αγορεύσεων του δικηγόρου των αιτητών, όπου εγείρονται κυρίως νομικά ζητήματα, διαπιστώνω πως η διατύπωση του αιτητικού της προσφυγής είναι ατυχής. Η θεραπεία την οποίαν αξιώνουν είναι:

10 “Η πράξη ή απόφαση των καθ’ ων η αίτηση με την οποία καθόρισαν και ή επέβαλαν στους αιτητές ετήσιο τέλος για το 1992 και/ή η από μέρους τους απαίτηση και/ή ειδοποίηση για πληρωμή τέτοιου τέλους αναφορικά με τα υποστατικά των Αιτητών που περιγράφονται στα γεγονότα στα οποία στηρίζεται η Αίτηση αυτή και η οποία κοινοποιήθηκε στους Αιτητές την ή μετά την 20.11.1992, είναι αντισυνταγματική και ή παράνομη και 15 ή άκυρη και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα.”

20 Το ΣΑΛΑ όμως δεν καθόρισε τα τέλη. Τούτα ορίζονται στους περί Αποχετεύσεων Λεμεσού - Αμαθούντος Κανονισμούς του 1991, 99/91, που θεσπίστηκαν βάσει του Άρθρου 49 του περί Αποχετευτικών Συστημάτων Νόμου του 1971, 1/71. Το ΣΑΛΑ, εφαρμόζοντας τον Κανονισμό 32, έστειλε στους αιτητές ειδοποίηση πληρωμής του τέλους. Οι αιτητές καταχώρισαν προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο, 543/91, με την οποία προσέβαλαν ευθέως τους Κανονισμούς 99/91 ως αντισυνταγματικούς. Συνάδελφος δικαστής, ενώπιον του οποίου συζητήθηκε η υπόθεση, απέρριψε την 25 προσφυγή επί το ότι οι Κανονισμοί, ως νομοθεσία, δεν μπορεί να προσβληθούν ως αντισυνταγματικοί δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Παρατήρησε δε, και συμφωνώ με αυτό, πως οι κανονιστικές πράξεις υπόκεινται στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και μπορούν να ελεγχθούν παρεμπιπτόντως, π.χ. όταν διοικητική απόφαση που εκδίδεται βάσει τούτων προσβάλλεται με προσφυγή.

35 Προτού προχωρήσω στην εξέταση της ουσίας των προσφυγών, σημειώνω πως οι δικηγόροι του ΣΑΛΑ εγκατέλειψαν την εισήγησή τους ότι ορισμένες προσφυγές είναι εκπρόθεσμες, γιατί καταχωρίστηκαν μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος των 75 ημερών, που παρέλαβαν τις ειδοποιήσεις πληρωμής του τέλους. Η μεταβολή τούτη δικαιολογείται από τα γεγονότα της υπόθεσης, 40 γιατί δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει τότε οι αιτητές παρέλαβαν τις σχετικές ειδοποιήσεις. Είναι δε παραδεκτό γεγονός πως η αποστολή των ειδοποιήσεων, μέσω του ταχυδρομείου, πήρε πολύ μεγαλύτερο χρόνο απ’ ότι συνήθως αναμένεται, γιατί είχαν παραδοθεί στις ταχυδρομικές υπηρεσίες, σε συγκεκρι-

μένο χρονικό διάστημα στοίβες ειδοποιήσεων.

Στις προσφυγές γίνονται οι πιο κάτω εισηγήσεις, όπως τις συμ-  
μπυκνώνω από τη γραπτή αγόρευση των δικηγόρων των αιτητών.

5

(α) Το ΣΑΛΑ δεν καθόρισε τέλος για το 1992, και επομένως δεν  
μπορεί να απαιτεί τέλη γι' αυτό το έτος.

Διαζευκτικά,

(β) Οι σχετικές διατάξεις του Νόμου και οι Κανονισμοί είναι 10  
αντισυνταγματικοί γιατί πλήττουν ευθέως την αρχή της ισό-  
τητας, όπως αυτή διασφαλίζεται από το Άρθρο 28 παρ.1 και  
2 του Συντάγματος, ενόψει του τρόπου και μεθόδου που  
προβλέπουν τον καθορισμό των τελών.

15

Η εξουσία του ΣΑΛΑ να εκδίδει κανονισμούς, στους οποίους  
να προβλέπονται τέλη, παρέχεται από το Άρθρο 30 του Ν. 1/71,  
του οποίου η παρ. 1B διαλαμβάνει τα εξής:

“Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος Νόμου το Συμβού- 20  
λιον κέκτηται εξουσίαν όπως, εντός των ορίων της περιοχής  
του, επιβάλλη και εισπράττη διά τοιαύτην χρονικήν περίοδον  
και κατά τοιούτον τρόπον ως ήθελεν εκάστοτε καθοριστεί.

(α)..... 25

(β) εν τέλος επί των ιδιοκτητών ή κατόχων ακινήτου ιδιοκτη-  
σίας, οίτινες εξυπηρετούνται ή μέλλουν να εξυπηρετηθώσιν  
υπό των συστημάτων αποχετεύσεως λυμάτων ή ομβρίων  
υδάτων ή επωφελούνται ή μέλλουν ή δύνανται να επωφελη- 30  
θώσιν εκ των τοιούτων έργων, είτε ομοιομόρφου ύψους επί  
εκάστης λίρας ή κλασματικού μέρους λίρας της εκτετιμημέ-  
νης αξίας της ακινήτου ιδιοκτησίας, αναφορικώς προς την  
οποίαν καταβάλλεται το τέλος ή δια προοδευτικής φορολο-  
γίας, εδραζομένης επί της τοιαύτης αξίας· κατά τον καθορι- 35  
σμόν του τοιούτου τέλους δυνατόν να ληφθή ειδική πρόνοια  
δια την μείωσιν ή αύξησιν του τέλους δι' ωρισμένας τάξεις  
ιδιοκτησίας, αναλόγως του σκοπού, δι' ον, η βαρυνόμενη  
διά του τέλους ιδιοκτησία, χρησιμοποιείται, της φύσεως γε-  
νομένων εγκαταστάσεων και το προκύπτον εις την τοιαύτην 40  
ιδιοκτησίαν και τον ιδιοκτήτην ή κάτοχον αυτής όφελος·

Νοείται ότι εις περιπτώσεις καθ' ας το ολικόν ποσόν του  
επιβαλλομένου τοιούτου τέλους δι' ένα έκαστον ιδιοκτήτην ή

κάτοχον ακινήτου ιδιοκτησίας δεν υπερβαίνει το ποσόν των 250 μιλς τούτο αφίεται”

Ο Κανονισμός 32 έχει ως εξής:

5

10

15

20

25

“32. Κάθε ιδιοκτήτης ή κάτοχος υποστατικού το οποίο βρίσκεται μέσα στην περιοχή η οποία θα εξυπηρετηθεί ή μπορεί να εξυπηρετηθεί από το σύστημα αποχέτευσης λυμάτων και όμβριων υδάτων του Συμβουλίου το οποίο θα κατασκευαστεί κατά τη διάρκεια της Πρώτης Φάσης του Συστήματος Αποχέτευσης Λυμάτων Λεμεσού-Αμαθούντος όπως καθορίζεται σε σχέδια τα οποία έχουν κατατεθεί στο Γραφείο του Συμβουλίου, πρέπει να καταβάλλει ετήσιο τέλος το οποίο καθορίζει το Συμβούλιο και περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 1 των παρόντων Κανονισμών και το οποίο δε θα υπερβαίνει ποσό που θα υπολογίζεται με βάση την εκτιμημένη αξία του ακινήτου όπως αυτή είναι εγγεγραμμένη ή καταχωρημένη στο Επαρχιακό Κτηματολόγιο Λεμεσού, κατά τρόπο ο οποίος εκάστοτε θα καθορίζεται από το Συμβούλιο.”

Εισηγείται ο συνήγορος των αιτητών πως η φράση που απαντάται στο Άρθρο 30(1) του Νόμου “ως ήθελε εκάστοτε καθοριστεί” σημαίνει ότι το ΣΑΛΑ πρέπει να καθορίζει κάθε χρόνο τα τέλη. Σύμφωνα με τη δική του ερμηνεία η λέξη “εκάστοτε” υποδηλώνει κάθε έτος, και εφόσο για το 1992 δεν καθορίστηκαν τα τέλη, ούτε και μπορεί να εισπραχθούν.

30

35

Οι δικηγόροι του ΣΑΛΑ διαφωνούν με αυτή την ερμηνεία. Διαφωνώ και εγώ. Η λέξη “εκάστοτε” σημαίνει κατά καιρούς, όπως δηλαδή το ΣΑΛΑ ήθελε αποφασίσει. Έτσι, μπορεί να ισχύουν τα καθορισθέντα τέλη για ορισμένα έτη, όταν δε το ΣΑΛΑ κρίνει πως πρέπει να αλλοιωθούν τότε προβαίνει σε σχετική τροποποίηση των Κανονισμών. Τα τέλη καθορίζονται στο παράρτημα 1 των Κανονισμών, το δε ύψος και τρόπος πληρωμής τους γίνεται σύμφωνα με τον εξουσιοδοτούντα Νόμο, 1/71.

40

Η εισήγηση του δικηγόρου των αιτητών πως τα επίδικα άρθρα του Νόμου και των Κανονισμών, που αναφέρονται πιο πάνω, παραβιάζουν την αρχή της ισότητας, όπως αυτή διασφαλίζεται στο Άρθρο 28 1.2 του Συντάγματος είναι αβάσιμη. Γίνεται εκτεταμένη αναφορά στη γραπτή αγόρευση των δικηγόρων των αιτητών και του ΣΑΛΑ στη νομολογία μας, της Ελλάδας και των Η.Π.Α. που αφορά στο ζήτημα αυτό. Δεν νομίζω να χρειάζεται να μακρογορησω. Είναι γνωστή η αρχή, την οποία παραθέτει και ο ίδιος ο δικη-

γός των αιτητών, πως ο νομοθέτης μπορεί να προβλέψει στο νόμο διαφοροποιήσεις και να κάνει ταξινομήσεις έτσι που να επιτυγχάνεται μια λογική και δίκαιη ισορροπία στην εφαρμογή του. Δεν επιτρέπεται, ασφαλώς, οι τέτοιες διαφοροποιήσεις ή ταξινομήσεις να είναι αυθαίρετες.

5

Ο Κανονισμός προβλέπει αυξημένα τέλη για τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα οργανωμένα τουριστικά διαμερίσματα έναντι της συνήθους ακίνητης ιδιοκτησίας π.χ. κατοικίας. Έχω όμως τη γνώμη πως η διαφοροποίηση αυτή δεν είναι μόνο δικαιολογημένη και λογική αλλά και ορθή, κατευθυνόμενη μάλιστα στην ισότιμη εφαρμογή του Νόμου. Η χρήση από τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα τουριστικά διαμερίσματα των υπηρεσιών του αποχετευτικού συστήματος είναι ασφαλώς πολύ μεγαλύτερη σε σύγκριση με άλλα είδη ακίνητης ιδιοκτησίας και επιχειρήσεις. Στα ξενοδοχεία και διαμερίσματα μένει πολύ μεγαλύτερος αριθμός ατόμων, σε σχέση με την έκταση που καταλαμβάνουν οι μονάδες. Η χρήση του νερού από τους ενοίκους, που είναι συνήθως επισκέπτες, γίνεται αφειδώλεια και επομένως η εξυπηρέτηση των ιδιοκτητών ή κατόχων από το σύστημα αποχετεύσεως είναι πολύ μεγαλύτερη. Θα πρέπει επίσης να επισημάνω πως ο νομοθέτης, με ειδική πρόνοια στο Νόμο (Άρθρο 30.2), βεβαιώνει πως τα έσοδα από τα τέλη θα είναι μόνο τόσα ώστε να πληρώνονται όλες οι δαπάνες για την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων του ΣΑΛΑ από έτους εις έτος. Και αυτό βέβαια για να διασφαλιστεί η ιδιότητα του τέλους, που είναι η χρηματική ανταπόδοση από τον πολίτη του πραγματικού κόστους των υπηρεσιών που του προσφέρονται από τη διοίκηση.

10

15

20

25

Ενόψει του συμπεράσματος στο οποίο έχω καταλήξει παραμένουν άνευ αντικειμένου οι ισχυρισμοί του δικηγόρου των αιτητών για υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας. Οι προσφυγές επομένως απορρίπτονται.

30

Οι προσφυγές 86/93, 104/93 και 142/93 καταχωρίστηκαν από πρόσωπα στα οποία δεν στάληκαν ειδοποιήσεις πληρωμής τέλους. Το ΣΑΛΑ δηλώνει πως δεν αξιώνει από αυτούς τέλη. Ο δικηγόρος των αιτητών εισηγείται πως, εφόσον τα τέλη μπορεί να επιβληθούν στους ιδιοκτήτες ή κατόχους των ακινήτων, οι ίδιοι, που είναι κάτοχοι, δυνατό να κληθούν να καταβάλουν τέλη. Έχω τη γνώμη πως οι αιτητές στις 3 αυτές προσφυγές στερούνται εννόμου συμφέροντος. Εφόσον το ΣΑΛΑ δεν απέστειλε σε αυτούς ειδοποιήσεις για την πληρωμή τελών, και δεν ζητά από αυτούς τέλη, δεν έχουν έννομο συμφέρο στην καταχώριση της προσφυγής τους. Αν βεβαίως μελλοντικά, και για οποιοδήποτε λόγο, το ΣΑΛΑ αξιώσει από

35

40

τους ιδίους τέλη τότε ασφαλώς δικαιούνται να λάβουν οποιοδήποτε νομικό μέτρο οι ίδιοι θεωρήσουν πρόσφορο. Οι προσφυγές απορρίπτονται. Επειδή όμως σε αυτές ηγήθησαν ορισμένα σοβαρά νομικά ζητήματα, δε γίνεται οποιαδήποτε διαταγή για έξοδα.

*Οι προσφυγές απορρίπτονται  
χωρίς έξοδα.*